

18 December 2017

EETT
60 Kifisias Avenue,
15125 Maroussi
Attica

Re: Facebook Comments – Public Consultation on the EETT Draft Decision on the adoption of measures regarding access to the open internet

I. Introduction

Facebook appreciates the opportunity to comment on the EETT's public consultation regarding certain issues set out in Regulation 2015/2120 – the EU's Net Neutrality Regulation – and associated BEREC Guidelines.¹

Facebook is a strong supporter of net neutrality and believes it is critical to the internet's continued dynamic growth. There is no inconsistency, however, in upholding the core principles of net neutrality – including restrictions against blocking and throttling content – and permitting zero-rated services that benefit consumers and promote competition.

We support the position taken by the EETT in its public consultation, consistent with that adopted by the Body of European Regulators for Electronic Communications (BEREC), that zero-rating and differential pricing (or "special pricing") should not be prohibited on a *per se* basis, and that any

¹ See Regulation of the European Parliament and of the Council laying down measures concerning open Internet access and amending Directive 2002/22/EC on universal service and users' rights relating to electronic communications networks and services and Regulation (EU) No 531/2012 on roaming on public mobile communications networks within the Union, (EU) 2015/2120 (Nov. 2015). See also Body of European Regulators for Electronic Communications, Guidelines on the Implementation by National Regulators of European Net Neutrality Rules (Aug. 2016).

potential concerns regarding individual, specific offers can be reviewed and addressed by regulators on a case-by-case basis.

Zero-rating programs have existed around the world for years, and there is no concrete evidence that allowing such programs causes harm to consumers or the open internet. To the contrary, zero-rating offers have been shown to enhance consumer welfare and serve a critical function in helping to bring more citizens online, providing an onramp to the broader internet, and providing a baseline of connectivity for those who are already online but who would otherwise have data only on an intermittent basis.

Accordingly, we respectfully encourage the EETT to ensure that in implementing the BEREC Guidelines into national law, the EETT does so in a way that provides flexibility, and that any restrictions on zero-rating or differential pricing programs address clearly evidenced actual consumer harm, rather than unsubstantiated speculative concerns. An unduly strict interpretation and application of the BEREC Guidelines by the EETT would stifle innovation and unnecessarily deprive consumers of the many benefits zero-rating and differential pricing programs can offer.

Facebook submits these comments to address two issues, in particular:

- The EETT should provide flexibility with respect to the requirement in section 7.1 of the consultation that, after a user hits a data cap, any zero-rated or subsidized services must be treated the same as any other services on the general internet.

- Consistent with BEREC's position, the EETT should make clear that the prohibition on so-called "sub-internet" offers in section 7.2 applies to the provision of internet access service ("IAS") and not to online content such as applications and websites.

Our concerns on each of these aspects are set out below in more detail.

- II. **There is little evidence of harm from either zero-rated or differentially priced offers, and thus the EETT should provide maximum flexibility for consumers to access such services.**

The EETT's public consultation proposes to strictly require that, if a consumer exceeds his or her data cap, zero-rated or differentially priced services at that point must be treated in the same way as other services on the internet.² For example, if a consumer's access to the general internet is blocked or throttled after the consumer exceeds a data cap, all zero-rated services would have to be immediately blocked or throttled in the same way. There is no clear evidence, however, of consumer harm warranting a strict application of this requirement. Moreover, a strict application of this requirement would unnecessarily deprive consumers of the significant benefits of zero-rating programs.

- A. **A strict application of this requirement is not needed to protect consumers from harm and would deprive consumers of significant benefits of zero-rating and special pricing programs.**

Strong public interest reasons support providing flexibility regarding the ability of users to

² In particular, §110 which indicates: "In any case where a data cap is applicable to the subscriber's internet access, discretionary treatment (either related to data pricing or of any other nature) between any zero-rated or subsidized services and any other services or applications that takes place upon excess of the subscriber's data limit shall not be permitted (e.g., once the subscriber exceeds their data limit, it would not be permitted that such subscriber enjoys zero rating on certain services/applications against other paid services/applications nor that such other services/applications would be downgraded in terms of performance)." (non-binding English translation)

access zero-rated and differentially priced content. First and foremost, there is no clear evidence of consumer harm that warrants a strict approach. For example, a study of zero-rated plans in Chile, the Netherlands, and Slovenia found no evidence that consumers limited their internet access to zero-rated content or that the practice resulted in any adverse market effects.³ Similarly, studies of zero-rating plans found increased internet access without any market distortions.⁴ Another informative report concluded that zero-rating programs are unlikely to harm the open internet and are a sign of healthy product differentiation that improves consumer value.⁵

Conversely, rather than harming consumers, enabling people to have access to zero-rating programs when they have no data is a critical tool for bringing more unconnected people online and ensuring that people already online have a consistent baseline of connectivity. In addition to financial considerations, many unconnected consumers – even in countries with robust broadband coverage – are not on the internet because they are unaware of the relevance of being online and therefore have not chosen to buy data in the first place.⁶

³ Roslyn Layton and Silvia Calderwood, *ZERO RATING: Do Hard Rules Protect or Harm Consumers and Competition? Evidence from Chile, Netherlands, and Slovenia*, SOCIAL SCIENCE RESEARCH NETWORK (Aug. 15, 2015).

⁴ Diana Carew, *Zero-Rating: Kick-Starting Internet Ecosystems in Developing Countries*, PROGRESSIVE POLICY INSTITUTE, 8-9 (Mar. 2015).

⁵ Doug Brake, *Mobile Zero Rating: The Economics and Innovation Behind Free Data*, INFORMATION TECHNOLOGY & INNOVATION FOUNDATION, 1 (May 2016) (concluding that zero rating programs are unlikely to harm the open Internet) (finding that zero rating plans in Africa increased Internet access without any market distortions).

⁶ See, e.g., The Economist Intelligence Unit, *The Inclusive Internet Index: Bridging Digital Divides*, at 11 (2017), available at: <https://theinclusiveinternet.eiu.com/assets/external/downloads/3i-bridging-digital-divides.pdf>.

Zero-rating programs can allow users to understand the value and relevance of connectivity, thereby serving as an onramp for users to begin paying for data to access the internet. As more users come online, operators are incentivized to improve their networks, which also fuels increased Internet adoption.

Additionally, access to zero-rated content can provide an important baseline of connectivity for those who can only afford intermittent data. Uncertain or intermittent access poses a risk to the commitment of the consumer to use the Internet. Research has shown, however, that maintaining basic connectivity – e.g., in the form of zero-rating programs – after consumers exhaust their data allowance avoids consumer isolation and can make it easier and more likely that they will re-engage on the internet when they can afford more data.⁷

- B. At a minimum, the EETT should provide a reasonable “safe harbor” period of time for consumers to acquire additional data rather than immediately losing access to zero-rated services.**

At a minimum, we respectfully encourage the EETT to adopt some form of reasonable “safe harbor” period during which consumers can purchase data for the first time, or acquire more data after exhausting their data allotment, rather than immediately losing access to zero-rated or differentially priced services (e.g., two weeks, 30 days, or another period of time).

It is common for users who reach their cap to top-up again on a regular basis but not necessarily immediately. At the very least, the EETT should consider taking a more flexible approach – e.g., rather than an immediate cut-off of all services once the data cap is reached,

⁷ Phoenix Center, Policy Bulletin No. 8, *Private Solutions to Broadband Adoption: An Economic Analysis*, at 17-21 (Sep. 2016).

an end-user may be able to continue to access zero-rated content for a limited period of time (a so-called “grace period”) so as to enable him/her to purchase a top-up of data. Such an approach would benefit consumers, particularly those in most need to have zero-rated offers available (generally lower income users), by providing a consistent baseline of connectivity that would make it more likely that consumers would remain engaged and continue to buy data for the general internet.

- C. In addition, when their data cap is reached, consumers should be able to continue to access the services for which they have already paid a differentiated or special price.**

Additionally, we encourage the EETT to provide flexibility for consumers to continue to access services, after exceeding a data cap, where a consumer has paid for some amount of data for a particular offer or set of services. Taking a strict approach to such offers would be contrary to consumer protection principles, effectively mandating cutting-off a consumer’s ability to use a certain amount of data he/she has specifically paid for, before he/she can use it.

- III. The EETT should make clear that any prohibition on ISPs offering “sub-internet” offers is not misinterpreted as applying regulations designed for IAS to Content Application Providers (“CAPs”) and/or other providers of non-IAS.**

Consistent with BEREC’s position, the EETT should ensure that it makes clear that the prohibition on “sub-internet” offers in the BEREC Guidelines applies to IAS providers – who are the addressees of Regulation 2015/2120 and the associated BEREC Guidelines.⁸ The prohibition on

⁸ See, e.g., Body of European Regulators for Electronic Communications, Report on the Outcome of Public Consultation on Draft BEREC Guidelines on the Implementation by National Regulators of European Net Neutrality Rules,” at 9 (August 2016) (“With regard to references to ‘sub-internet services,’ ... The Regulation specifies that providers of IAS should not restrict connectivity to any accessible end-points of the Internet.”) (internal citations omitted); see also CCIA, Press Release, “CCIA Welcomes Net Neutrality Guidelines from EU Telecom Regulators” (6

sub-internet offers correctly does not apply to online content such as applications and websites and/or CAPs.

Applying the prohibition on sub-internet offers to apps and websites would be inconsistent with the clear legal position that the BEREC Guidelines apply only to ISPs and IAS providers, and would be illogical. Practically, this would be a prohibition on almost all applications and content as none offers a standalone ability to access the entire internet.

The EETT should therefore make clear that CAPs are not required to ensure that their online services provide *“connectivity to virtually all end points of the internet”* and should include additional flexibility for zero-rated offers alongside those referenced in paragraph 112 of the public consultation.

Many, if not most online applications and services, are made available to defined communities of users and/or allow access to specific URLs and sources of content. These features are inherent in the wide range and variety of CAP offerings available online and they contribute to the highly competitive dynamic that characterises the internet ecosystem.

IV. Conclusion.

By maintaining a flexible regulatory approach for zero-rating and differential pricing programs, and by providing clarity that the prohibition on sub-internet offers does not apply to CAPs and other non-IAS providers, the EETT can continue to provide flexibility for the development of

September 2016) (“BEREC is right to clarify that the regulations apply to providers of Internet access services and not to content and application providers or to websites.”).

innovative approaches to bringing more people online while also providing greater regulatory certainty and appropriate protections for Greek consumers.

Facebook appreciates the opportunity to submit these comments and commends the EETT for its careful consideration of these important issues.

Respectfully submitted,

Laura Bononcini

Head of Public Policy
Italy, Greece, Malta

18 Δεκεμβρίου 2017

ΕΕΤΤ

Λεωφόρος Κηφισίας 60,

15125 Μαρούσι

Αττική

Σχετ: Σχόλια Facebook – Δημόσια διαβούλευση για το σχέδιο απόφασης της ΕΕΤΤ για την υιοθέτηση μέτρων αναφορικά με την πρόσβαση στο ανοικτό Διαδίκτυο

I. Εισαγωγή

Η Facebook εκτιμά την ευκαιρία σχολιασμού στο πλαίσιο της δημόσιας διαβούλευσης της ΕΕΤΤ αναφορικά με ορισμένα ζητήματα που τίγονται στον κανονισμό 2015/2120 – τον κανονισμό της ΕΕ για την ουδετερότητα του Διαδικτύου – και τις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές του Σώματος Ευρωπαίων Ρυθμιστών Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών (BEREC).¹

Η Facebook αποτελεί ένθερμο υποστηρικτή της ουδετερότητας του Διαδικτύου και πιστεύει ότι είναι κρίσιμης σημασίας για τη συνεχή δυναμική ανάπτυξη του Διαδικτύου. Ωστόσο, δεν υπάρχει καμία ασυνέπεια όταν υποστηρίζονται οι βασικές αρχές της ουδετερότητας του Διαδικτύου – συμπεριλαμβανομένων περιορισμών κατά του αποκλεισμού και της ρύθμισης της ροής περιεχομένου – και όταν επιτρέπεται η παροχή υπηρεσιών μηδενικής χρέωσης που ωφελούν τους καταναλωτές και προωθούν τον ανταγωνισμό.

¹ Βλ. τον κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση μέτρων σχετικά με την πρόσβαση στο ανοικτό Διαδίκτυο και την τροποποίηση της οδηγίας 2002/22/ΕΚ για την καθολική υπηρεσία και τα δικαιώματα των χρηστών όσον αφορά δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 531/2012 για την περιαγωγή σε δημόσια δίκτυα κινητών επικοινωνιών εντός της Ένωσης, (ΕΕ) 2015/2120 (Νοέ. 2015). Βλ. επίσης Body of European Regulators for Electronic Communications, Guidelines on the Implementation by National Regulators of European Net Neutrality Rules (Αύγ. 2016).

Υποστηρίζουμε τη θέση της ΕΕΤΤ στη δημόσια διαβούλευση, η οποία συνάδει με τη θέση του Σώματος Ευρωπαϊών Ρυθμιστών Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών (BEREC) ότι η μηδενική χρέωση και η διακριτική τιμολόγηση (ή «ειδική τιμολόγηση») δεν θα πρέπει να απαγορευτούν *per se*, και τυχόν δυνητικές ανησυχίες που αφορούν μεμονωμένες, ειδικές προσφορές μπορούν να εξεταστούν και να απαντηθούν από τις ρυθμιστικές αρχές ανά περίπτωση.

Τα προγράμματα μηδενικής χρέωσης υφίστανται ανά τον κόσμο για πολλά χρόνια, και δεν υπάρχουν συγκεκριμένα στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι όταν επιτρέπονται τα εν λόγω προγράμματα υπάρχει ζημία για τους καταναλωτές ή το ανοικτό Διαδίκτυο. Αντιθέτως, οι προσφορές μηδενικής χρέωσης έχει αποδειχτεί ότι ενισχύουν την ευημερία των καταναλωτών και επιτελούν κρίσιμη λειτουργία, καθώς βοηθούν περισσότερους πολίτες να έχουν πρόσβαση στο Διαδίκτυο, παρέχοντας τόσο ένα εφελτήριο για τη χρήση του ευρύτερου Διαδικτύου όσο και ένα επίπεδο αναφοράς ως προς τη δυνατότητα σύνδεσης για τα άτομα που είναι ήδη online, αλλά υπό άλλες συνθήκες θα είχαν δεδομένα μόνο κατά διαστήματα.

Αντιστοίχως, ενθαρρύνουμε με όλο τον σεβασμό την ΕΕΤΤ να διασφαλίσει ότι η ενσωμάτωση των κατευθυντήριων γραμμών του BEREC στην εθνική νομοθεσία θα γίνει τρόπο που θα παρέχει ευελιξία και ότι τυχόν περιορισμοί στα προγράμματα μηδενικής χρέωσης ή διακριτικής τιμολόγησης θα αντιμετωπίζουν σαφώς τεκμηριωμένη, πραγματική ζημία των καταναλωτών και όχι αβάσιμες υποθετικές ανησυχίες. Η αδικαιολόγητα αυστηρή ερμηνεία και εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών του BEREC από την ΕΕΤΤ θα μπορούσε να οδηγήσει σε στραγγαλισμό της καινοτομίας και να στερήσει από τους καταναλωτές τα πολλά οφέλη που μπορούν να

προσφέρουν τα προγράμματα μηδενικής χρέωσης και διακριτικής τιμολόγησης, χωρίς αυτό να είναι απαραίτητο.

Η Facebook υποβάλλει τα παρακάτω σχόλια για την αντιμετώπιση δύο θεμάτων. Συγκεκριμένα:

- Η ΕΕΤΤ θα πρέπει να παρέχει ευελιξία όσον αφορά την απαίτηση στην ενότητα 7.1 της διαβούλευσης ότι, μόλις ένας χρήστης φτάσει το όριο δεδομένων, οποιαδήποτε υπηρεσία μηδενικής χρέωσης ή επιδοτούμενη υπηρεσία πρέπει να αντιμετωπίζεται με τον ίδιο τρόπο όπως και οποιαδήποτε άλλη υπηρεσία στο γενικό Διαδίκτυο.
- Σύμφωνα με τη θέση του BEREC, η ΕΕΤΤ θα πρέπει να καταστήσει σαφές ότι η απαγόρευση των επονομαζόμενων προσφορών «μειωμένης συνδεσιμότητας» (sub-internet) στην ενότητα 7.2 ισχύει για την παροχή υπηρεσιών πρόσβασης στο Διαδίκτυο («IAS») και όχι για το online περιεχόμενο όπως είναι οι εφαρμογές και οι διαδικτυακές τοποθεσίες.

Οι προβληματισμοί μας για κάθε ένα από αυτά τα ζητήματα περιγράφονται πιο λεπτομερώς παρακάτω.

- II. Δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι υπάρχει ζημία είτε από προσφορές μηδενικής χρέωσης είτε από προσφορές διακριτικής τιμολόγησης και, ως εκ τούτου, η ΕΕΤΤ θα πρέπει να παρέχει μέγιστη ευελιξία για την πρόσβαση των καταναλωτών στις εν λόγω υπηρεσίες.**

Η δημόσια διαβούλευση της ΕΕΤΤ προτείνει να υπάρχει αυστηρή απαίτηση που θα προβλέπει ότι, αν ένας καταναλωτής υπερβεί το όριο δεδομένων του, οι υπηρεσίες μηδενικής χρέωσης ή διακριτικής τιμολόγησης πρέπει να αντιμετωπίζονται τη δεδομένη στιγμή όπως και οι

υπόλοιπες υπηρεσίες στο Διαδίκτυο.² Για παράδειγμα, αν η πρόσβαση ενός καταναλωτή στο γενικό Διαδίκτυο αποκλειστεί ή περιοριστεί αφού ο καταναλωτής υπερβεί ένα όριο δεδομένων, όλες οι υπηρεσίες μηδενικής χρέωσης θα πρέπει να περιοριστούν ή να αποκλειστούν αμέσως, με τον ίδιο τρόπο. Ωστόσο, δεν υπάρχουν σαφή στοιχεία ζημίας των καταναλωτών που να δικαιολογούν μια αυστηρή εφαρμογή αυτής της απαίτησης. Επίσης, η αυστηρή εφαρμογή αυτής της απαίτησης θα στερούσε, άνευ λόγου, από τους καταναλωτές τα σημαντικά οφέλη των προγραμμάτων μηδενικής χρέωσης.

- A. Η αυστηρή εφαρμογή αυτής της απαίτησης δεν είναι απαραίτητη για την προστασία των καταναλωτών από ζημία και θα στερούσε από τους καταναλωτές τα σημαντικά προνόμια των προγραμμάτων μηδενικής χρέωσης και ειδικής τιμολόγησης.**

Σημαντικοί λόγοι δημόσιου συμφέροντος υποστηρίζουν την παροχή ευελιξίας αναφορικά με την ικανότητα των χρηστών να έχουν πρόσβαση σε περιεχόμενο μηδενικής χρέωσης και διακριτικής τιμολόγησης. Πρώτο και κύριο, δεν υπάρχουν σαφή στοιχεία ζημίας των καταναλωτών που να δικαιολογούν μια αυστηρή προσέγγιση. Για παράδειγμα, μια μελέτη για προγράμματα μηδενικής χρέωσης στη Χιλή, την Ολλανδία και τη Σλοβενία δεν βρήκε στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι οι καταναλωτές περιόρισαν την πρόσβασή τους στο Διαδίκτυο σε περιεχόμενο μηδενικής χρέωσης ή ότι η πρακτική είχε ως αποτέλεσμα τυχόν αρνητικές

² Συγκεκριμένα, η §110 υποδεικνύει: «Σε κάθε περίπτωση όπου υπάρχει όριο όγκου δεδομένων στην πρόσβαση του συνδρομητή στο Διαδίκτυο, δεν επιτρέπεται η διακριτική μεταχείριση (τιμολογιακή ή άλλου είδους) ανάμεσα στις υπηρεσίες ή εφαρμογές για τις οποίες υπάρχει μηδενική χρέωση δεδομένων ή επιδοτούμενη πρόσβαση και στις υπόλοιπες υπηρεσίες ή εφαρμογές, όταν ο χρήστης υπερβεί το όριο δεδομένων (π.χ. δεν επιτρέπεται, όταν γίνεται υπέρβαση του ορίου δεδομένων του συνδρομητή να υπάρχει μηδενική χρέωση για κάποιες υπηρεσίες ή εφαρμογές, και οι άλλες υπηρεσίες και εφαρμογές του Διαδικτύου να χρεώνονται, ή να υπάρχει υποβάθμιση της απόδοσης για τις άλλες υπηρεσίες και εφαρμογές).»

επιπτώσεις για την αγορά.³ Παρομοίως, μελέτες για τα προγράμματα μηδενικής χρέωσης διαπίστωσαν αυξημένη πρόσβαση στο Διαδίκτυο χωρίς στρεβλώσεις της αγοράς.⁴ Ακόμα μία ενημερωτική αναφορά κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα προγράμματα μηδενικής χρέωσης είναι απίθανο να βλάψουν το ανοικτό Διαδίκτυο και αποτελούν δείγμα υγιούς διαφοροποίησης προϊόντων που βελτιώνει την αξία για τους καταναλωτές.⁵

Αντιθέτως, αντί να ζημιώνονται οι καταναλωτές, η παροχή δυνατότητας πρόσβασης σε προγράμματα μηδενικής χρέωσης, όταν δεν έχουν δεδομένα, είναι εργαλείο κρίσιμης σημασίας για να μπουν στο Διαδίκτυο περισσότεροι άνθρωποι που δεν είναι συνδεδεμένοι και να διασφαλιστεί ότι οι άνθρωποι που είναι ήδη online θα έχουν ένα συνεπές επίπεδο αναφοράς ως προς τη δυνατότητα σύνδεσης. Πέρα από τα οικονομικά ζητήματα, πολλοί μη συνδεδεμένοι καταναλωτές – ακόμα και σε χώρες με ευρεία ευρυζωνική κάλυψη – δεν βρίσκονται στο Διαδίκτυο επειδή δεν γνωρίζουν τη σημασία του να είναι κανείς online και, ως εκ τούτου, δεν έχουν επιλέξει να αγοράσουν δεδομένα εκ των προτέρων.⁶

³ Roslyn Layton and Silvia Calderwood, *ZERO RATING: Do Hard Rules Protect or Harm Consumers and Competition? Evidence from Chile, Netherlands, and Slovenia*, SOCIAL SCIENCE RESEARCH NETWORK (Αύγ. 15, 2015).

⁴ Diana Carew, *Zero-Rating: Kick-Starting Internet Ecosystems in Developing Countries*, PROGRESSIVE POLICY INSTITUTE, 8-9 (Μάρ. 2015).

⁵ Doug Brake, *Mobile Zero Rating: The Economics and Innovation Behind Free Data*, INFORMATION TECHNOLOGY & INNOVATION FOUNDATION, 1 (Μάιος 2016) (με συμπέρασμα ότι τα προγράμματα μηδενικής χρέωσης είναι απίθανο να βλάψουν το ανοικτό Διαδίκτυο) (διαπιστώθηκε ότι τα προγράμματα μηδενικής χρέωσης στην Αφρική αύξησαν την πρόσβαση στο Διαδίκτυο χωρίς στρεβλώσεις της αγοράς).

⁶ Βλ. για παράδειγμα The Economist Intelligence Unit, *The Inclusive Internet Index: Bridging Digital Divides*, σελ. 11 (2017), διαθέσιμο στη διεύθυνση: <https://theinclusiveinternet.eiu.com/assets/external/downloads/3i-bridging->

Τα προγράμματα μηδενικής χρέωσης μπορούν να επιτρέψουν στους χρήστες να κατανοήσουν την αξία και τη σημασία της δυνατότητας σύνδεσης, λειτουργώντας με αυτόν τον τρόπο ως ένα εφελθό προκειμένου οι χρήστες να ξεκινήσουν να πληρώνουν για δεδομένα, ώστε να έχουν πρόσβαση στο Διαδίκτυο. Καθώς περισσότεροι χρήστες έρχονται online, οι πάροχοι δικτύων αποκτούν κίνητρα να βελτιώσουν τα δίκτυά τους, γεγονός που επίσης τροφοδοτεί την υιοθέτηση του Διαδικτύου.

Επιπλέον, η πρόσβαση σε περιεχόμενο μηδενικής χρέωσης μπορεί να παρέχει ένα σημαντικό επίπεδο αναφοράς σχετικά με τη δυνατότητα σύνδεσης εκείνων που μπορούν μόνο κατά διαστήματα να υποστηρίξουν την αγορά δεδομένων. Η αβέβαιη ή η περιστασιακή πρόσβαση θέτει σε κίνδυνο τη δέσμευση του καταναλωτή ως προς τη χρήση του Διαδικτύου. Ωστόσο, έρευνες έχουν δείξει ότι η διατήρηση βασικής δυνατότητας σύνδεσης – π.χ. υπό τη μορφή προγραμμάτων μηδενικής χρέωσης – μετά την εξάντληση των δεδομένων του καταναλωτή, έχει ως αποτέλεσμα την αποφυγή της απομόνωσης του καταναλωτή και μπορεί να καταστήσει πιο εύκολη και πιο πιθανή την εκ νέου ενασχόληση με το Διαδίκτυο όταν θα έχει την οικονομική δυνατότητα για περισσότερα δεδομένα.⁷

- B. Αν μη τι άλλο, η ΕΕΤΤ θα πρέπει να παρέχει μια εύλογη περίοδο «ασφαλείας» για τους καταναλωτές να αποκτούν πρόσθετα δεδομένα αντί να χάνουν απευθείας την πρόσβαση σε υπηρεσίες μηδενικής χρέωσης.**

Αν μη τι άλλο, ενθαρρύνουμε με όλο τον σεβασμό την ΕΕΤΤ να υιοθετήσει κάποια μορφή

[digital-divides.pdf](#).

⁷ Phoenix Center, Policy Bulletin No. 8, Private Solutions to Broadband Adoption: An Economic Analysis, σελ. 17-21 (Σεπ. 2016).

εύλογης περιόδου «ασφαλείας» κατά την οποία οι καταναλωτές μπορούν να αγοράζουν δεδομένα για πρώτη φορά, ή να λαμβάνουν περισσότερα δεδομένα μετά την εξάντληση της κατανομής δεδομένων τους, αντί να χάνουν απευθείας την πρόσβαση σε υπηρεσίες μηδενικής χρέωσης ή διακριτικής τιμολόγησης (π.χ. δύο εβδομάδες, 30 ημέρες ή μια άλλη χρονική περίοδο).

Συνηθίζεται οι χρήστες που φτάνουν στο όριο να πραγματοποιούν ανανέωση ξανά σε τακτική βάση, αλλά όχι απαραίτητα αμέσως. Τουλάχιστον, η ΕΕΤΤ θα πρέπει να εξετάσει το ενδεχόμενο υιοθέτησης μιας πιο ευέλικτης προσέγγισης – π.χ. αντί για άμεση διακοπή όλων των υπηρεσιών μόλις επιτευχθεί το όριο δεδομένων, ο τελικός χρήστης ενδεχομένως να μπορεί να εξακολουθεί να έχει πρόσβαση σε περιεχόμενο μηδενικής χρέωσης για περιορισμένη χρονική περίοδο (μια λεγόμενη «περίοδο χάριτος»), προκειμένου να έχει τη δυνατότητα να αγοράσει ανανέωση δεδομένων. Μια τέτοια προσέγγιση θα ωφελούσε τους καταναλωτές, ιδιαίτερα αυτούς που χρειάζονται πιο πολύ τις προσφορές μηδενικής χρέωσης (γενικά χρήστες με χαμηλότερα εισοδήματα), μέσω της παροχής ενός συνεπούς επιπέδου αναφοράς ως προς τη δυνατότητα σύνδεσης, το οποίο θα αύξανε περισσότερο τις πιθανότητες οι καταναλωτές να διατηρήσουν την ενασχόλησή τους με το γενικό Διαδίκτυο και να συνεχίσουν να αγοράζουν δεδομένα για αυτό.

- C. Επιπλέον, όταν φτάσουν το όριο δεδομένων τους, οι καταναλωτές θα πρέπει να εξακολουθούν να έχουν πρόσβαση στις υπηρεσίες για τις οποίες έχουν ήδη πληρώσει μια διακριτική ή ειδική τιμή.**

Επίσης, ενθαρρύνουμε την ΕΕΤΤ να παρέχει ευελιξία ώστε οι καταναλωτές να συνεχίσουν να έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες, μετά την υπέρβαση του ορίου δεδομένων, στις περιπτώσεις

στις οποίες ο καταναλωτής έχει πληρώσει για έναν όγκο δεδομένων για μια συγκεκριμένη προσφορά ή σύνολο υπηρεσιών. Η υιοθέτηση αυστηρής προσέγγισης σε τέτοιες προσφορές θα ερχόταν σε αντίθεση με τις αρχές προστασίας καταναλωτή, στην ουσία δίνοντας εντολή για διακοπή της δυνατότητας ενός καταναλωτή να χρησιμοποιεί έναν όγκο δεδομένων που αγόρασε για συγκεκριμένο σκοπό, προτού μπορέσει να τον χρησιμοποιήσει.

- III. Η ΕΕΤΤ θα πρέπει να καταστήσει σαφές ότι οποιαδήποτε απαγόρευση στους Παρόχους Υπηρεσιών Διαδικτύου (ISP) να παρέχουν προσφορές «μειωμένης συνδεσιμότητας» (sub-internet) δεν θα παρερμηνευθεί κατά την εφαρμογή κανονισμών που σχεδιάστηκαν για υπηρεσίες πρόσβασης στο Διαδίκτυο (IAS) σε παρόχους εφαρμογών περιεχομένου (Content Application Providers - «CAP») ή/και άλλους παρόχους που δεν παρέχουν υπηρεσίες πρόσβασης στο Διαδίκτυο (non-IAS).

Σύμφωνα με τη θέση του BEREC, η ΕΕΤΤ θα πρέπει να βεβαιωθεί ότι καθιστά σαφές ότι η απαγόρευση των προσφορών «μειωμένης συνδεσιμότητας» (sub-internet) στις κατευθυντήριες γραμμές του BEREC ισχύει για παρόχους IAS – στους οποίους απευθύνεται ο κανονισμός 2015/2120 και οι σχετικές κατευθυντήριες γραμμές του BEREC.⁸ Η σωστή απαγόρευση των προσφορών «μειωμένης συνδεσιμότητας» δεν ισχύει για online περιεχόμενο όπως εφαρμογές και διαδικτυακές τοποθεσίες ή/και CAP.

⁸ Βλ. π.χ. Body of European Regulators for Electronic Communications, Report on the Outcome of Public Consultation on Draft BEREC Guidelines on the Implementation by National Regulators of European Net Neutrality Rules, σελ. 9 (Αύγουστος 2016) [«Σχετικά με τις αναφορές στις "υπηρεσίες μειωμένης συνδεσιμότητας" (sub-internet)... Ο κανονισμός προσδιορίζει ότι οι πάροχοι υπηρεσιών πρόσβασης στο Διαδίκτυο (IAS) δεν θα πρέπει να περιορίζουν τη δυνατότητα πρόσβασης σε τυχόν προσιτά τελικά σημεία του Διαδικτύου.»] (παραλείπονται οι εσωτερικές αναφορές). Βλ. επίσης CCIA, Press Release, "CCIA Welcomes Net Neutrality Guidelines from EU Telecom Regulators" (6 Σεπτεμβρίου 2016) («Το BEREC σωστά διευκρινίζει ότι οι κανονισμοί ισχύουν για παρόχους υπηρεσιών πρόσβασης στο Διαδίκτυο και όχι για περιεχόμενο και παρόχους εφαρμογών ή διαδικτυακές τοποθεσίες.»).

Η εφαρμογή της απαγόρευσης στις προσφορές μειωμένης συνδεσιμότητας (sub-internet) σε εφαρμογές και διαδικτυακές τοποθεσίες δεν συνάδει με τη σαφή νομική θέση που εφαρμόζουν οι κατευθυντήριες γραμμές BEREC μόνο σε παρόχους ISP και IAS και δεν θα ήταν λογική. Συγκεκριμένα, αυτό θα αποτελούσε απαγόρευση σχεδόν όλων των εφαρμογών και σχεδόν όλου του περιεχομένου καθώς κανείς δεν προσφέρει μεμονωμένη δυνατότητα πρόσβασης σε ολόκληρο το Διαδίκτυο.

Η ΕΕΤΤ θα πρέπει συνεπώς να καταστήσει σαφές ότι οι πάροχοι εφαρμογών περιεχομένου (CAP) δεν είναι υποχρεωμένοι να διασφαλίζουν ότι οι online υπηρεσίες τους παρέχουν «*δυνατότητα σύνδεσης σε όλα ουσιαστικά τα τελικά σημεία του Διαδικτύου*» και θα πρέπει να περιλαμβάνουν πρόσθετη ευελιξία για προσφορές μηδενικής χρέωσης παράλληλα με τα όσα αναφέρονται στην παράγραφο 112 της δημόσιας διαβούλευσης.

Πολλές, αν όχι οι περισσότερες online εφαρμογές και υπηρεσίες διατίθενται σε καθορισμένες κοινότητες χρηστών ή/και επιτρέπουν την πρόσβαση σε συγκεκριμένες διευθύνσεις URL και πηγές περιεχομένου. Αυτά τα χαρακτηριστικά είναι εγγενή στο ευρύ φάσμα των προσφορών των παρόχων εφαρμογών περιεχομένου (CAP) που διατίθενται online και συμβάλλουν στην ιδιαίτερα ανταγωνιστική δυναμική που χαρακτηρίζει το οικοσύστημα του Διαδικτύου.

IV. Συμπέρασμα.

Αν διατηρηθεί μια ευέλικτη ρυθμιστική προσέγγιση σχετικά με τα προγράμματα μηδενικής χρέωσης και διακριτικής τιμολόγησης και αν καταστεί σαφές ότι η απαγόρευση των προσφορών μειωμένης συνδεσιμότητας (sub-internet) δεν ισχύει για CAP και άλλους παρόχους non-IAS, η ΕΕΤΤ μπορεί να συνεχίσει να παρέχει ευελιξία για την ανάπτυξη

καινοτόμων προσεγγίσεων, προκειμένου να έρθουν περισσότερα άτομα online, παρέχοντας παράλληλα μεγαλύτερη ρυθμιστική βεβαιότητα και κατάλληλη προστασία για τους Έλληνες καταναλωτές.

Η Facebook εκτιμά την ευκαιρία που της δόθηκε να υποβάλει τα σχόλια αυτά και συγχαίρει την ΕΕΤΤ για την προσεκτική εξέταση αυτών των σημαντικών θεμάτων.

Με εκτίμηση,

Laura Bononcini.
Head of Public Policy
Italy, Greece, Malta